

A HTMT HÍREI**Könyvbemutató az EME 2023-ban megjelent kiadványaiból Budapesten**

Az Erdélyi Múzeum-Egyesület és az MTA Határon Túli Magyarok Titkársága tisztelettel meghívja az MTA Könyvtár és Információs Központ programjára, amelyen az Erdélyi Múzeum-Egyesület 2023-as kiadványai közül az alábbiak kerülnek bemutatásra: Gaal György: A kolozsvári országos Karolina Kórház; Bitay Enikő: Az alkotó mérnök-tudós. Gyenge Csaba (1940–2021); Varga. P. Ildikó: A kultúraszervező Vikár Béla. [...] A rendezvény időpontja és helyszíne: 2023. január 19., péntek 16:00, az MTA Könyvtár és Információs Központ Konferenciaterme...” Forrás: MTA.hu: [teljes cikk >](#)

Az Amerikai Magyar Tanáregyesület konferencia felhívása

Az Amerikai Magyar Tanáregyesület évente megrendezi tudományos konferenciáját, amelynek témája a magyar kultúra, történelem, irodalom, nyelvészet, szociológia, antropológia, politológia, pedagógia, néprajz, szépművészet, zene és más kapcsolódó tudományágak. A 48. éves konferenciánk helyszíne a Rutgers University, New Brunswick, New Jersey-ben. A konferencia témája: Újragondolt mezsgyék: Magyarország és a magyarok a nagyvilágban. Az előadások nyelve angol, de a szervezők örömmel fogadnak magyar nyelvű előadásokat is, az előadók [...] absztraktjukat 2024. január 15-ig online adják be...” Forrás: AHEA.net: [teljes cikk >](#)

Artes Liberales: Az anekdotizmus modernsége. Kísérlet egy makacs előítélet felülvizsgálatára

A Kolozsvári Akadémiai Bizottság Artes Liberales című előadássorozatában 2024-ben első vendégünk Gintli Tibor irodalomtörténész, az ELTE Bölcsészettudományi Kara, Magyar Irodalom- és Kultúratudományi Intézetének igazgatója, a Modern Magyar Irodalomtörténeti Tanszék vezetője, az MTA doktora. Az előadás a magyar irodalomtörténet-írásnak azt a régi előítéletét igyekszik megcáfolni, amely az anekdota műfaját és az anekdotikus elbeszélésmódot végérvényesen elavult poétikai formaként értékeli. Bemutatja, hogy az anekdotikus narráció a modernség korszakában is képes volt a megújulásra és jelentős művek születését inspirálta. [...] Az eseményre az MTA Kolozsvári Akadémiai Bizottság székházában, Kolozsváron, 2024. január 16., kedd, 17 órától kerül sor...” Forrás: KAB.ro: [teljes cikk >](#)

SZERBIA/VAJDASÁG**Politikum: Nem beszélnek nyíltan a szerbiai lítiumbányászatról?**

A szerb lítium az Európai Unió Nyugat-Balkánnal való kapcsolatainak három legfontosabb témája között szerepel, de erről Szerbiában senki sem beszél nyíltan – mondta Goran Svilanović volt külügyminiszter és a Regionális Együttműködési Tanács volt főtárgya a Demostatnak. A volt külügyminiszter szerint az a lehetőség, hogy Szerbia az EU egyik kritikus lítium beszállítójává váljon, geopolitikai értelemben a korábnál nagyobb teret nyitna Szerbia számára az európai partnerek szemében. [...] A „Védjük meg a Jadart és Rađevina” valamint a „Mi nem adjuk Jadart” Loznica régió környezetvédelmi egyesületeinek képviselői azt mondták, hogy nem engedik meg a hatóságoknak és a Rio Tinto cégnek, hogy lítiumbányát nyissanak Loznica közelében. Az egyesületek azt mondták, hogy Európa kitermelheti ezt az ásványt a saját területén...” Szmsz.press: [teljes cikk >](#) [teljes cikk 2](#)

Kötet: Bogner István – Mészáros Zoltán: Mégsem lehet eltitkolni

„Körülbelül 40 ezer vajdasági magyart öltek meg 1944-45 fordulóján.” – e megállapítást az MTA köztestületének külső tagjai, Bogner István ny. egyetemi tanár és Mészáros Zoltán fő levéltáros, történész tollából, a szabadkai Grafoprodukt nyomdában, Szabadka Város és a Keskenyúton Alapítvány támogatásával napvilágot látott Mégsem lehet eltitkolni – A Tito partizánjai által 1944–45-ben elkövetett szervezett népiirtás áldozatai névsorának kiegészítése című kötetből idézzük. A kiadvány a bevezető szerint „a szabadkai emlékhely kialakulásáról, bővüléséről, valamint a Szabadka és környéke áldozatairól szól.” [...] Mementókról, a kutatásokat végzők vállalásairól Kiss Gábor Ferenc, szegedi történész egyebek mellett így fogalmaz a könyv előszavában: „Hosszú, erős lelket kívánó munka ez...” Magyarso.rs: [teljes cikk >](#)

Gyász hír: Horváth Emma, tanár

Elment a Tanárnő! Mindenki így szólította: középiskolás diákjai és az Életjel Csáth Géza Művészetbaráti Kör legifjabb és a nyugdíjas korosztályba tartozó tagjai is. Az általános- és a középiskolát Szabadkán végezte, majd 1962-ben Zágrábban angol-francia szakos tanári oklevelet szerzett. Több szabadkai középiskolában tanított, főképp angol és latin nyelvet. [...] Emlékezők, tisztelők, tanítványok gyűltek össze a szabadkai Városházát dísztermében, ahol Horváth Emma tanárnő emlékére tartottak gyászülést. Horváth Emma nyolcvannyolc éves korában, január negyedikén hunyt el. Kern Imre alpolgármester, a város nevében búcsúzott el: Horváth Emma a tanárnő, a pedagógus, városunk több évtizedes kulturális életének egyik fontos mozgatórugója volt...” Magyarország.press: [teljes cikk >](#) [teljes cikk 2 >](#) [teljes cikk 3 >](#) [teljes cikk 4 >](#)

ROMÁNIA/ERDÉLY

Egy helyben toporog a hazai közoktatás

Több tucat miniszteri rendelet, kormányhatározat késik, melyek az új oktatási törvények végrehajtását kellene szavatolják. A Maszol által megkérdezett szakértő szerint a szkeptikus forgatókönyv esetén az alkalmazási módszertanokon elbukhat az oktatási törvényekben megkeretezett reform. [...] Ferencz-Salamon Alpár, a Romániai Magyar Pedagógusok Szövetsége (RMPSZ) szakmai alelnöke leszögezte, az új törvény sikere a másodlagos törvénykezésen és az anyagi ráfordításon múlik. [...] „A közoktatás helyzete nem fog egyik napról a másikra változni, különösen nem várható ez egy választási évben...” Forrás: Maszol.ro: [teljes cikk >](#)

Abszurd rendelkezéssel nehezíti a történelmi magyar egyházak ingatlanjainak restitúcióját a legfelsőbb bíróság

Drasztikusan megnehezíti az erdélyi magyar történelmi egyházak ingatlanjainak restitúcióját a bukaresti Legfelsőbb Ítélo- és Semmítőszék új jogegységi határozata. A valamennyi romániai bíróság számára kötelező rendelkezés értelmében az egyházaknak közvetlenül bizonyítaniuk kell – például alapító okirattal – a 19. században telekkönyvezett iskoláik tulajdonjogát is. [...] Volt eset, amikor az ugyanazon a telekkönyvi kivonaton szereplő egyik ingatlant a bíróság visszaszolgáltatta, a másikat viszont nem. Székely János ügyvéd, a Sapientia Erdélyi Magyar Tudományegyetem kolozsvári jogi szakának adjunktusa hosszú évek óta az Erdélyi Református Egyházkerület egyik jogi megbízottja a bírósági perekben. [...] A 19. században azért telekkönyvezték az iskolák nevére, hogy mindenki számára legyen nyilvánvaló, mi az ingatlan rendeltetése. Az egyházi iskolák soha nem voltak különálló jogi személyek: mindig az egyház tulajdonát képezték. [...] Éppen ezért az új bizonyítási eljárás nagyon meg fogja nehezíteni a folyamatban levő, és a jövőbeni restitúciót” – vonja le a végkövetkeztetést a kolozsvári jogász...” Forrás: Kronikaonline.ro: [teljes cikk >](#)

Politikum: Magyarul is kampányol az AUR

Az AUR kétnyelvű jókívánságait szállította ki a posta több székelyföldi településen. Zsebnaptárt és szórólapot kaptak az érintettek, amiben gondosan bejelölték a választási dátumo(ka)t. [...] „Bármelyik párt folytathat a kampányidőszakon kívül politikai reklámat, sőt mi több, még az állami támogatásából is fordíthat erre összeget” – magyarázta megkeresésünkre Vajda Zsombor, az Állandó Választási Hatóság (AEP) alelnöke. Az AUR akciói tehát egyáltalán nem illegálisak, de minimum szokatlanok, igaz, ez az év is elég szokatlan lesz, hiszen legalább négyszer fogunk választani. [...] „Végül is mindannyian románunk vagyunk, mert ez a mi országunk!” – ez a szlogen áll az AUR kétnyelvű szórólapjain...” Forrás: Transtelex.ro: [teljes cikk >](#) [teljes cikk 2 >](#)

Rafi Lajos gábor-cigány költő életéről és költészetéről emlékeztek meg a Gyergyószentmiklóson

A tíz éve elhunyt Rafi Lajos gábor-cigány költő, akinek életéről és költészetéről teltházas közönséggel emlékeztek meg a gyergyószentmiklósi Yourlivingroomban. [...] „Tíz éve annak, hogy meghalt Rafi Lajos, és arra gondoltunk, fontos lenne, hogy az életmű lezárulta után tíz évvel elgondolkodjunk arról, mit szeretnénk kezdeni ezzel az életművel.” [...] vetette fel Borbély András költő, szerkesztő bevezető gondolataiban. [...] Bár azt mondjuk rá, hogy cigány költő volt, Rafinak elsősorban a magyar egyetemes kultúrában van a helye. Ez nem arról szól, hogy ki szeretnénk sajtóítani magunknak Rafit, de azt tudni kell, hogy Lajos tudatosan írt magyarul. Éspedig azért, mert azzal a szociális háttérrel, amiben ő volt, azt mondta, hogy Isten tudja, mikor jön el az az idő, hogy az ő versét cigányul olvassák, mondta Ferenczi Attila, a Salamon Ernő Gimnázium igazgatója...” Forrás: Transtelex.ro: [teljes cikk >](#)

A Maros Megyei Magyar Diáktanács (MDT) újraindította a Fejlődj itthon! című eseménysorozatát

Újraindította az idén a Maros Megyei Magyar Diáktanács (MDT) Alumni Klubja a Fejlődj itthon! című eseménysorozatát, ahova múlt év novemberétől jelentkeztek az érdeklődő Maros megyei középiskolások. Azok, akik részt kívántak venni a képzéssorozaton egy online kérdőívet tölthettek ki, ezt követően egy interjú-beszélgetésre is sor került a két ünnep között, így lett kiválasztva az a 15 középiskolás, aki felvételt nyert – mondta lapunknak ifj. Szepessy László, az MDT tiszteletbeli elnöke, a Fejlődj itthon! szervezője. [...] A Fejlődj itthon! első, személyes találkozón alapuló, képzéshétvégéjére január 6–7-én került sor

Gyulakután, ahol a diákszövetségi és politikusi munka mellett szó volt a médiáról, valamint az egyes adminisztrációs folyamatokról...” Forrás: E-nepujsag.ro: [teljes cikk >](#)

Barangolás térben és időben Kós Károly nyomában

Az év végi számadás pillanataiban vagy az új év kezdetén személyes életünk történései mellett társadalmi, művelődési életünk jeles eseményeire is tanulságos lehet visszatekintenünk. Időrendi sorrendben ellátogatunk hát azokra a rendezvényekre, amelyekkel az életét és munkáját Erdélynek szentelő sokoldalú alkotó, Kós Károly emléke előtt 2023 decembere folyamán tisztelegtek a különböző intézmények utólag összefoglalva ezen események legkiemelkedőbb mozzanatait. [...] 2023. november 10-én a Babeş–Bolyai Tudományegyetem Történelem és Filozófia Karának keretében működő Magyar Történeti Intézet konferenciát szervezett a transzilvanizmusról, melyen többek között az MTA külső köztestületének tagjai: Toth Szilárd egyetemi docens; Fodor János egyetemi adjunktus; Hunyadi Attila Gábor egyetemi adjunktus is előadtak. [...] 2023. december 15-én Kós Károly 140 – Egy élet Erdély szolgálatában címmel szervezte meg emlékünnepeit a Mathias Corvinus Collegium Kolozsváron. A rendezvényen elismert szakértők, köztük az MTA külső köztestületének tagjai, Hunyadi Attila Gábor valamint Kós Károly-kutató, K. Lengyel Zsolt történész, politológus, a Regensburgi Egyetem Magyar Intézetének vezetője is részt vett...” Forrás: Szabadsag.ro: [teljes cikk >](#)

Helyzetkép: Orbaiszék múltja és jelene

Hosszú orbaiszéki mesébe kezdtünk bele, de a vidék régmúltjáról rövid összefoglaló is született, melyet a Kriza János Néprajzi Társaság jelentetett meg 2015-ben Régészeti ásatások az orbaiszéki Zabolán címmel. [...] Gyerő József polgármesterrel és Jeszenovics Róbert Károly alpolgármesterrel a fürdőváros fejlődéséről-fejlesztési lehetőségeiről beszélgettünk...” Forrás: 3szek.ro: [teljes cikk >](#)

Ajánló: Kuncz Aladár megdöbbentő háborús regénye

Itt a fogolytársak legnagyobb része is olyan, mintha a közös gyötrelem fokozása összeesküdött volna porkolábjaikkal. Figyelmetlenek, durvák, állandóan kiabálnak és veszekednek [...] Így szól Kuncz Aladár (Arad, 1886– Budapest, 1931.) az ő felejthetetlen, emberségében mindannyiunkat megdöbbentő és próbára tevő, kikerülhetetlen és sodró erejű könyvében, a Fekete kolostorban. A majdani Helikon-teremtő író, szerkesztő, kritikus és műfordító csak huszonnyolc éves, amikor az első világháború kitérésének hírére Franciaországban sok társával együtt, mint ellenséges ország polgárát internálják. Büntető fogolytáborban töltöttes hosszú évet. [...] Az első világháborús francia fogolytábor lírai dokumentumregénye tárgyilagossága és értékőrzése jogán egyedülálló az összes háborús regény között...” Forrás: E-nepujsag.ro: [teljes cikk >](#)

SZLOVÁKIA/FELVIDÉK

Beszélgetés: Milyen változások várhatók az érettségi vizsgák rendszerében?

Két hónap múlva elkezdődnek az érettségi vizsgák az írásbelikkel, májusban pedig már a zöld asztal mellett szóbelizhetnek a diákok. A napokban az oktatási miniszter, Tomáš Drucker belengette, hogy bevezetné a kétszintű matematikaérettségit, a Középszintű Szövetsége pedig azt szorgalmazza, hogy szlovák nyelvből is legyen „lépcsőzetes” az érettségi, akárcsak az idegen nyelvekből. Andruskó Imrével, a komáromi Selye János Gimnázium igazgatójával [...] beszélgettünk az érettségi vizsgákról. [...] A matematika érettségi újbóli kötelező bevezetése már-már örökzöld témának számít az utóbbi években. [...] A PISA-eredmények is azt mutatják, hogy a legjobban azok az országok teljesítettek, ahol bizony a gyermekek éveken át memorizálnak, ha úgy tetszik, magolnak. Kínában például három és fél ezer jelet kell megtanulniuk a gyerekeknek. Ettől olyanná válik az agyuk, mint a szivacs, s szinte mindent be tudnak fogadni. [...] Nem kell mindent egyből elvetni, hanem ötvözni kell az újjal. fejtette ki a véleményét Andruskó Imre...” Forrás: Ma7.sk: [teljes cikk >](#)

Kötet: Részlet Ódor Lajos Mindentudók kézikönyvéből

Ódor Lajos Mindentudók kézikönyve című kötete (szlovák eredetiben Rýchlokurz geniality) a jelen és a jövő legizgalmasabb trendjeit és legégetőbb kihívásait mutatja be 42 fejezetben. A kötet szlovákul bestseller lett, magyarra Vályi Horváth Erika fordította, és 2023 novemberében jelent meg az Open Books Kiadónál. [...] Míg évszázadokkal ezelőtt az egy nőre jutó átlagos gyerekszám körülbelül hat volt, addig mostanra kevesebb mint kettőnél tartunk. [...] Először is, az állami nyugdíj- és egészségügyi rendszereinket a fiatal társadalmakra építették ki. Túl sokat ígértünk az idősebbeknek, és egy kicsit piramisjátékot játszottunk. A mindent gyorsan megoldó megmentők mindig egyszerű megoldásokat kínálnak: növeljük a születésszámot, hozzunk be embereket külföldről, képezzük át az időseket stb. Mindezeket a dolgokat meg kell tenni, de nem hozzák el a várva-várt átütő csodát. [...] Mint láttuk, a gyermekszületések száma az életszínvonalal együtt csökken...” Forrás: Napunk.sk: [teljes cikk >](#)

Lezárult a Szlovákiai Magyar Könyvtárosok Egyesülete Olvasás 23 c. projektje

A program keretében 51 irodalomterápiás csoportfoglalkozás valósult meg országszerte. A szakemberek 11 településen jártak: A csoportokat Bolemant Lilla, az MTA külső köztestületének tagja és Tegdes Egyházi Dóra vezették. Az alábbiakban a két vezetőt kérdezzük a tapasztalatokról. [...] Több alkalommal foglalkoztak fiatalokkal, 20 év alattiakkal. Hogy viszonyulnak az irodalomterápiához? BL: A fiatalokkal pontos témánk volt: a kapunyitási pánik. [...] TED: Nekem még mindig az a meglátásom, hogy a kezdeti ódzkodást hatalmas rácsodálkozások és valódi örömteli élmények követik. [...] Az országszerte megvalósult csoportfoglalkozásokon összesen közel 500-an vettek részt...” Forrás: Felvidek.ma: [teljes cikk >](#)

Előadás sorozat: Magyar nyelvű teológiai Szabadegyetem Pozsonyban

A budapesti Sapientia Szerzetesi Hittudományi Főiskola tanárai ebben az évben is értékes előadásokkal érkeznek Pozsonyba. Az előadások február 10-én, március 7-én, április 13-án és május 11-én lesznek. Az előadási napok délelőtt 9 órakor kezdődnek a pozsonyi jezsuita templom melletti Aloisianum egyetem aulájában...” Forrás: Felvidek.ma: [teljes cikk >](#)

DIASZPÓRA

Tudományok Éjszakája: Ennek a szónak az eredete érdekelne

A Néprajzi Baráti Kör, a Liszt Intézet és a Tudományok Éjszakája szervezésében kerül sor jelenléti és online rendezvény keretében 2024 jan. 25., 18.00-tól a Liszt Intézetben (Magyar Kulturális Központ Helsinki). [...] Az esemény során Finnország vezető nyelvtörténészei veszik górcső alá a finn- és a finnugor szavak háttérét. Az est középpontjában ezúttal a magyar nyelv áll. [...] Résztvevők: Johanna Laakso professzor (Bécsi Egyetem), Ulla-Maija Forsberg professzor (Helsinki Egyetem), Niklas Metsäranta tudományos munkatárs (Helsinki Egyetem)...” Forrás: Culture.hu: [teljes cikk >](#)

Gyász hír: Ferdinandy György író, egyetemi tanár

A József Attila- és Prima Primiissima díjas író, egyetemi tanár, műfordító, kritikus életének 89. évében halt meg. Ferdinandy György november végén tüdőgyulladással került kórházba a floridai Miami-ban, állapota ezt követően nem javult; vasárnap hunyt el. [...] Budapesten született 1935-ben. Az 1956-os forradalom és szabadságharc után, az ELTE BTK magyar-francia elsőéves hallgatójaként Nyugatra távozott. 1956 és 1964 között Franciaországban kömüves, orosz fordító és könyvárus volt. 1957-től 1960-ig a strasbourgi és a dijoni egyetemen tanult, 1969-ben a Strasbourgi Egyetemen – Remenyik Zsigmondból tézist írva – irodalomtörténeti doktori címet szerzett. [...] 1964-ben a Puerto Ricó-i Állami Egyetem tanára lett, ahol – megszakításokkal – 2000-ig oktatott...” Forrás: Kronikaonline.ro: [teljes cikk >](#)